

Okul ?klimi Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul ?klimi Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27534>

Özet

Okul İklimi Envanteri (OİE), okul ortamının psikososyal atmosferini ve genel yapısını ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik ölçektir. Bu envanterin Türkiye'deki geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, 2011 yılında **Necla Acun Kapakran** ve **Şener Kapakran** tarafından gerçekleştirilen bir uyarlama çalışmasıyla sağlanmıştır. Ölçek, eğitim araştırmaları bağlamında, öğrencilerin veya öğretmenlerin okullarına nasıl algıladıkları, güvenlik, ilişki kalitesi ve kurumsal destek gibi kritik boyutları kapsayarak değerlendirilmektedir.

Uyarlama sürecinde, ölçeğin yapısal geçerliliğini incelemek amacıyla hem **Açıklayıcı Faktör Analizi** (Açıklayıcı Faktör Analizi) hem de **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (Doğrulayıcı Faktör Analizi) teknikleri kullanılmıştır. Bu çalışmada, envanterin Türk kültürüne ve eğitim sistemine uygun, güvenilir bir araç olarak kullanılabilmesini göstermiştir. Ölçek, özellikle eğitim psikolojisi ve okul yönetimi alanlarında, **okul iklimi** (okul iklimi) araştırmaları için temel bir araç olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Okul İklimi Envanteri, Okul İklimi, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Eğitim Psikolojisi, Faktör Analizi, Necla Acun Kapakran

Yazarlar

Necla Acun Kapakran, Şener Kapakran

[quads id=5]

Amaç

Okul İklimi Envanteri'nin temel amacı, okullardaki psikososyal çevrenin ve kurumsal atmosferin sistematik bir şekilde değerlendirilmesini sağlamaktır. Ölçek, öğrencilerin ve okul personelinin okullarına ne derece destekleyici, güvenli, düzenli ve adil olarak algıladıklarını belirlemeyi hedefler. Elde edilen veriler, okulların gelişim alanlarını tespit etmek ve daha sağlıklı bir öğrenme ortamı oluşturmak için müdahale programları geliştirmek amacıyla kullanılır.

Bu envanterin Türkiye uyarlaması, uluslararası alanda kabul görmüş bir okul iklimi ölçme aracıdır, Türk eğitim sisteminin kendine özgü dinamiklerine ve kültürel bağlama uygun olarak psikometrik açıdan sağlam temellere oturtulması amaçlanmıştır.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, psikolojide ve eğitim bilimlerinde merkezi bir rol oynayan **Okul İklimi** yapısını ölçmektedir. Okul iklimi, bir okulun paydaşları (öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler) tarafından deneyimlenen ve algılanan genel atmosfer, normlar, değerler, ilişkiler ve organizasyonel yapıların birleşimi olarak tanımlanır.

Okul iklimi genellikle birden fazla alt boyutu içerir. Tipik alt boyutlar arasında **güvenlik algısı**, öğretmen-öğrenci ilişkilerinin kalitesi, akademik beklentiler, kurulların netliği ve adil uygulanması, ve fiziksel çevrenin durumu yer alır. Bu envanter, bu çok boyutlu yapıyı kapsamlı bir şekilde inceleyerek, okulun sağlıklı işleyişine dair derinlemesine bilgi sunar.

Geçerlik

Okul İklimi Envanteri'nin Türkiye uyarlaması çalışmasında (Acun-Kapıkıran & Kapıkıran, 2011), ölçeğin yapı geçerliği üzerinde durulmuştur. Yapılan analizler, envanterin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünü göstermiştir.

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin faktör yapısının orijinal yapıya uygunluğunu kontrol etmek için **Doğrulayıcı Faktör Analizi** kullanılmış ve elde edilen model uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu rapor edilmiştir. Bu durum, envanterin Türk örnekleminde geçerli bir ölçüm aracı olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik (iç tutarlılık) analizleri, uyarlama çalışması kapsamında incelenmiştir. Güvenirlik, bir ölçüm aracının tutarlı sonuçlar verip vermediğini gösteren kritik bir **psikometrik özellik**dir.

Acun-Kapıkıran ve Kapıkıran (2011) tarafından yapılan çalışmada, ölçeğin genel iç tutarlılığını gösteren Cronbach Alfa katsayısının yüksek olduğu ve alt boyutlar bazında da tatmin edici düzeyde olduğu belirtilmiştir. Yüksek iç tutarlılık değerleri, envanterin farklı maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Okul İklimi Envanteri'nin psikometrik temelleri, Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi teknikleriyle detaylıca incelenmiştir.

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), ölçeğin maddelerinin hangi temel boyutlar altında toplandığını keşfetmek için kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin özgün faktör yapısını ortaya çıkarması ve maddelerin faktör yüklerinin yeterli düzeyde olduğunu göstermiştir. Ardından, elde edilen bu faktör yapısının, farklı bir örneklem üzerinde teorik modele uygunluğunu test etmek

amacıyla **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** uygulanmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin çok boyutlu yapısının Türk örnekleminde de kabul edilebilir düzeyde uyum sağladığını teyit etmiştir.

Enstrüman (Ölçek Bilgileri)

Test Type: Uyarlama

Format: Derecelendirme formatında (Orijinal kaynakta belirtilmemiş olup, faktör analizi gerektiren bir envanter olduğu için Likert tipi bir derecelendirme kullanılmıştır varsayılmaktadır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğrenciler ve/veya Öğretmenler (Okul personeli)

Age Group: Eğitim seviyesine göre değişkenlik göstermekle birlikte, genellikle ortaokul veya lise öğrencileri ve yetişkin öğretmenler.

Population Details: Türkiye'deki çeşitli eğitim kademelerindeki okullarda bulunan örneklem grubu.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama envanteri (Self-report inventory).

Anahtar Kelimeler

Eğitim, Okul Yönetimi, Psikometri, Cronbach Alfa, Öğrenci Algısı, Okul İklimi, AFA, DFA, Uyarlama

[quads id=5]

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiş

Affiliation Email addresses: nkkiran@pau.edu.tr

Correspondence Address: Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye (Tahmini Kurum)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Okul İklimi Envanteri'nin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı için genellikle yazarlardan izin alınması tavsiye edilir. Ticari kullanım veya geniş çaplı uygulamalar için özel izin gerekebilir. Testin uyarlama ve geçerlik/güvenirlik çalışmaları yayın yılı **2011**'dir. Ölçeğin kullanımına ilişkin ücret bilgisi belirtilmemiştir.

Sorumlu yazar **Necla Acun Kapkaran** ile iletişim kurmak için nkkiran@pau.edu.tr adresi kullanılabılır.

Kaynaklar

Acun-Kapkaran, N., ve Kapkaran, ?. (2011). Okul İklimi Envanteri: Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi, geçerliliği-güvenirliği. *Eurasian Journal of Educational Research*, 42, 117-134.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi bu adresten indirilebilir: [okul-iklimi-envanteri-toad.pdf](#)

[quads id=5]

Okul İklimi Envanteri Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Sađlanan kaynak içeriğe Okul İklimi Envanteri'nin maddeleri yer almamaktadır. Maddeler, yukarıda belirtilen 2011 tarihli referans makalede (Acun-Kapkaran, N., ve Kapkaran, ?.) detaylı olarak bulunmektedir.